

Рецензия

Разработена от проф. Кирил Ангелов, д.ик.н.

на дисертационния труд

„ВЛИЯНИЕТО НА ЦИФРОВАТА ТРАНСФОРМАЦИЯ ВЪРХУ УПРАВЛЕНИЕТО НА ПРЕДПРИЯТИЕТО”,

представен от Виолетта Силвия Вередя (Wioletta Wereda)

за придобиване на научната степен „доктор на науките“, в професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, ВСУ „Черноризец Храбър“

1. Информация за дисертанта

Доктор Виолетта Силвия Вередя е преподавател в Military University of Technology, Warsaw и е разработвала дисертационния си труд в катедра „Администрация, управление и политически науки“ на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, като е изпълнила всички изисквания. Катедреният съвет е дал ход на процедурата по защита, след представен за обсъждане окончателен вариант на дисертационния труд, съгласно чл. 39 от ППЗРАСРБ.

Д-р Виолетта Вередя е бакалавър (1998) и магистър (2000) по международни икономически отношения от University of Commerce and Law, Warsaw. Авторът на дисертационния труд е и бакалавър по английска филология от Academy of Podlasie, Siedlce (2009).

Д-р Виолетта Вередя завършва дисертацията си за придобиване на ОНС „Доктор“ през април 2008 г. в SGH Warsaw School of Economics, като темата е свързана с управленските аспекти на бизнес

информационните системи: Impact of customer relationship management (CRM) on the behavior of buyers in the mobile telephony sector.

2. Актуалност и значимост на дисертационния труд

В условията на Индустрия 4.0 и Индустрия 5.0 все по-отчетливо се поставя въпросът за социално-управленските аспекти на внедряването на бизнес информационните системи от клас ERP в стопанските и нестопанските организации. В тази връзка дисертационният труд третира изключително актуална проблематика, свързана с изследване на влиянието на дигитализацията на бизнес модели и процеси.

Предмет на изследване в дисертационния труд е концепцията за цифровата трансформация в предприятията в ЕС и нейното въздействие върху развитието и функционирането на организациите.

Обект на изследване в дисертационния труд са предприятията от бизнес сектора на ЕС.

Основната цел на дисертационния труд е да се идентифицират решенията в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) за управление на бизнеса - по отношение на Индустрия 4.0, цифровизацията на процесите и теорията на заинтересованите страни в дейността на предприятията в ЕС, както и да се определи нивото им на зрялост в процеса на цифрова трансформация.

Така избраните обект, предмет и цел правят проблематиката актуална и значима за съвременното развитие на науката и управленската практика.

В тази връзка теоретичните постулати се сравняват с емпирични данни, предоставящи идентификацията на тези модели и концепции, позволяващи извършването на успешна дигитализация на бизнеса.

Понастоящем тази област се развива изключително бурно, с оглед осигуряване на управленската практика на надеждни и задълбочени научно-приложни изследвания, свързани с дигиталната трансформация на бизнес модели и процеси. Настоящата дисертация е част от тези усилия, като резултатите са с адресат науката за мениджмънта на бизнес информационните системи и релевантната стопанска практика. Отчитайки всичко казано дотук може да се определи, че така дефинираната проблематика е изключително актуална и значима за науката и управленската практика.

3. Кратка характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд, в обем от 321 страници, се състои от въведение, три глави, заключение, списък на използваната литература. Съдържанието на главите е разпределено в отделни параграфи, които завършват с конкретни обобщения, изводи, практически препоръки и добри практики.

Списъкът на използваните литературни източници съдържа 443 заглавия, на английски и полски, включващи монографии, статии и книги (368 бр.) и електронни източници (75 бр.).

В увода на изследването се обосновават актуалността и значимостта на темата на разработката. Определят се обектът и предметът на изследване. Очертават се ограниченията на изследването. Идентифицират се изследователските проблеми. Лансира се изследователската теза. Дефинира се целта, подцелите и задачите на изследването. Представя се приложената методология и информационната база, на която е основано изследването. Посочват се потенциалните потребители на постигнатите резултати.

Съобразно с фокусиране върху получаване на конкретни приложими резултати, правилно са подбрани ограниченията на

изследването.

В Първа глава „Цифровата епоха и цифровата трансформация на XXI век за предприятията“ е направен преглед на теоретичните възгледи и практически решения, свързани с дигитализацията на бизнес модели и процеси в условия на глобализация на световната икономика, включително като се отчитат постулатите на Индустрия 4.0. Решени са първите задачи на научното изследване. Постигнат е конкретен научно-приложен резултат.

Във Втора глава „Прилагане на ИКТ решения в икономиката и управлението“, се разглеждат значимите условия и възможности за подобряване на бизнес моделите и процесите, особено на външна комуникация на предприятието, посредством бизнес информационни системи от клас CRM. В тази връзка са изследвани процесите на комуникация и създаване на знания в съвременните предприятия. В тази глава сериозно внимание се отделя на доказване на участието на социалните медии в различни бизнес процеси при комуникацията между бизнес организацията и различните заинтересовани страни. Главата завършва с обобщения и изводи. Решени са задачи на научното изследване. Постигнат е конкретен научно-приложен резултат.

В Трета глава „Ролята на заинтересованите страни в управлението на цифровата трансформация“ се анализира влиянието на заинтересованите страни в процесите на външната комуникация на предприятието и са идентифицирани условия за интензифициране на взаимодействията. Анализирано е влиянието, осъществявано от заинтересованите страни при тяхната комуникация с бизнес организацията при усъвършенстване на мениджмънта. Разработени са карта на заинтересованите страни като инструмент за подпомагане на управлението на предприятията и модел на въздействието на цифровата

трансформация върху управлението на предприятията. В тази връзка са решени основните задачи на научното изследване. В тази глава са основните приноси моменти на дисертационния труд.

В заключението на изследването се обобщава постигнатото в дисертацията и се очертават насоките за нейното надграждане.

4. Методиката на изследването

Д-р Виолетта Вереда подходящо е подбрала изследователските инструменти (подходи и методи на научно изследване), необходими за изпълнение на основната цел и задачите на дисертационния труд и ги е приложила коректно и добросъвестно. Използваните в изследването методи са общоприети научни методи за провеждане на изследвания, като при това процесите са анализирани от различни гледни точки, които предоставят различните методи: системният, комплексният и процесният подход, проучване, систематизация и интерпретация на научна литература; проблемен, критичен, приложен, експертен и сравнителен анализ и синтез.

Важен изследователски инструмент е използваното количествено изследване, основано на статистически данни, получени от Евростат.

Съществени за получаване на резултатите на дисертационния труд са използваните и анализирани научни разработки.

5. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Цялостното ми запознаване с дисертацията и автореферата на кандидата са основание да се направи общият извод, че в представения за защита дисертационен труд се съдържат научни, научно-приложни и приложни резултати, които се отнасят до принос в управлението на дигитализацията на процесите на комуникацията на предприятието със заинтересованите страни.

Постигнати са следните научни приноси:

Обогатяване и доразвиване на теоретичните знания на цифровата трансформация на външните комуникации на бизнес организациите със заинтересованите страни, като са установени характерни условия за интензифициране на взаимодействията и подобряване на управлението.

Предложена е нова карта на заинтересованите страни като инструмент за подпомагане на управлението на предприятията и модел на въздействието на цифровата трансформация върху управлението на предприятията. Предложената карта и модел създават организационно-управленски условия за повишаване на полезността на предприятията от дигитализацията на външната комуникация.

Постигнати са следните научно-приложни приноси:

Направен е критичен анализ на актуални теоретични източници като са идентифицирани основни елементи, свързани с дигитализацията на бизнес модели и процеси в условията на глобализация.

Установено е развитието и актуалното състояние на цифровата трансформация от последните две десетилетия, като се отчита въздействието на технологични, организационни, геополитически, санитарно-епидемиологични и други фактори. Направена е съпоставка между това развитие и промените в поведението на заинтересованите страни като клиенти, служители, доставчици, бизнес партньори и др.

Получени са важни факти относно модела на въздействие на цифровата трансформация върху управлението на бизнеса и по-специално на външната комуникация със заинтересованите страни.

Идентифицирани са факторите, влияещи на успешната комуникация на предприятието със заинтересованите страни, което е предпоставка за развитието както на организационно-управленските

методи, така и за насоките на развитие на релевантните бизнес информационни системи.

В дисертационния труд са налични и множество приложни приносни моменти, отнасящи се до приложение на установените теоретични постановки в реални управленски условия.

Научните, научно-приложните и приложните резултати намират своето пряко приложно поле при управлението на комуникацията на европейските предприятия със заинтересованите страни при използване на бизнес информационни системи.

В резултат целта и задачите на дисертационния труд са изпълнени, като са получени научни, научно-приложни и приложни резултати, които се отнасят до принос при създаване на нови и обогатяване на съществуващи знания, свързани с управлението на дигитализацията на процесите на комуникацията на предприятието със заинтересованите страни.

6. Оценка на публикациите по дисертацията

Доктор Виолетта Силвия Вереда е автор и съавтор на множество научни публикации (монографии и книги, глави от монография, студии, статии и доклади), като единадесет от тях са индексирани и реферирани от световно известни бази данни с научна информация. Научната продукция на кандидатката значително надхвърля изискуемата, като може да се направи извод за целенасочена работа по темата на дисертационния труд за значителен отрязък от време. Във всички публикации се анализират различни аспекти от изследваната в дисертацията тема. Няма разлика между начина, подхода и анализа, който се прави в дисертацията и в представените научни статии. Те отразяват съществени части от дисертационния труд и напълно удовлетворяват изискванията за придобиване на научната степен „доктор

на науките“. Това ми дава основание да приема, че дисертационният труд е самостоятелен творчески продукт, реализиран от д-р Виолетта Вереда.

7. Оценка на автореферата

Представен е автореферат на български език. Той изцяло съответства в структурно и съдържателно отношение на рецензираната от мен дисертация (на английски език). Спазени са всички изисквания по оформлението му и са включени всички необходими атрибути. Посредством запознаване с автореферата може да се придобие еднозначна представа за дисертационния труд.

8. Критични бележки, препоръки и въпроси

Доктор Виолетта Силвия Вереда представя дисертация, в която ясно се открояват отличната теоретична подготовка, устойчивата връзка наука-практика и задълбочеността на развиваните теоретични постулати и методическите подходи. Това ми дава основание да отправя конкретни препоръки, с цел задълбочаване на постигнатото досега и бъдещото ѝ научно израстване.

1. Създаденото в дисертационния труд може да е основа за разработване на математически модели на интеракцията между нивото на дигитална трансформация и конкурентоспособността на дадената икономика, както и свързано с развитието на обществото като цяло.

2. Нивото на дигитална трансформация не е константно по отношението на икономическите сектори. За да бъдат приложими общите постановки във всеки сектор, е необходимо отчитане на неговата специфика, респективно, това е насока за нови изследвания.

3. Препоръчвам издаването на обобщените резултати от дисертационния труд във вид на ръководство към внедрителите на

бизнес информационни системи. Такъв материал ще е полезен във връзка с избягване на съществени грешки, които понякога се извършват в процеса на дефиниране на дигиталните бизнес процеси на комуникация със заинтересованите страни.

В стилистично и техническо отношение оформянето на дисертационния труд и автореферата не е подминат от ограничен брой неточности, повторения и редакционни грешки, които не намаляват научната му стойност, но влошават външния вид на труда. На някои места преводът на автореферата страда от неточности, които изискват допълнителни усилия от читателя за достигане на авторовата гледна точка.

Посочените бележки и препоръки не намаляват достойнствата на изследването. Дисертацията е задълбочен и добре оформен научен труд.

В заключение, представеният дисертационен труд „Влиянието на цифровата трансформация върху управлението на предприятието“ с автор д-р Виолетта Силвия Вереда (Wioletta Wereda) е в пълно съответствие с изискванията за придобиване на образователната и научната степен “Доктор на науките” на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилника за придобиване на научни степени във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”. В дисертацията открих съществени научни, научно-приложни и приложни резултати, които се отнасят до принос при създаване на нови и обогатяване на съществуващи знания, свързани с управлението на дигитализацията на процесите на комуникацията на предприятието със заинтересованите страни.

Налице са необходимите основания да декларирам своята положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди

образователната и научна степен “Доктор на науките” по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление” на д-р Виолетта Силвия Вереда (Wioletta Wereda).

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Kiril Angelov', written over a faint, light blue rectangular stamp or watermark.

14.11.2024 г.

проф. д.ик.н. Кирил Ангелов